

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК РИСА КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

*В.О. ХАНСТАНТИНОВ,
д-р політ. наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії
і суспільних наук, Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Анотація. Розглянуто феномен толерантності як принцип сучасної корпоративної культури університетської спільноти. Висвітлено втілення його в міжнародних нормативних актах, що регулюють освітній процес і наукову діяльність у закладах вищої освіти.

Ключові слова: толерантність, університет, корпоративна культура, освітній процес.

У сучасному глобалізованому світі все більшого значення для ефективного господарювання набувають такі компетентності працівника, які уможливають продуктивну, успішну співпрацю з носіями різних політичних поглядів, культур, релігій, мов, соціальних практик. Досвід євроінтеграційних зусиль з боку українського бізнесу однозначно засвідчує гостру необхідність у формуванні плюралістичного життєрозуміння і культурного плюралізму як ключових духовних цінностей, оволодіння котрими дозволяє розмовляти з іноземними діловими партнерами «однією мовою» – мовою взаємної поваги, вміти слухати і чути опонента, терпимо ставитись до неминучих відмінностей, поєднувати в діалозі з ними наполегливість з чемністю, переконувати силою логіки і фактів, а не емоціями або тиском.

Йдеться, якщо позначити вказані прояви одним словом, про толерантність, дискурс якої для сучасної вітчизняної думки є порівняно новим. Досить поширеним серед вчених є ототожнення її з терпимістю, пасивно-споглядальним сприйняттям дійсності, з відмовою від власної принципової позиції в ім'я примирення з опонентом за будь-яку ціну. Часто не усвідомлюється значення атмосфери толерантності в суспільстві для розвитку креативного класу, що є передумовою інновацій в усіх сферах життя. Недооцінюються конструктивні соціо- та державотворчі функції толерантності, її потенціал виступати засобом деконфліктизації в суспільстві.

Змістова характеристика толерантності полягає у визнанні розмаїття як фундаментального начала світоустрою – природного, соціального, духовного, що служить інтересам Загального блага, що активізує людський капітал завдяки зорієнтованості на порозуміння і консолідацію на принципах поваги до свободи, прав і гідності людини.

Аби виступати ефективним засобом примирення і консолідації у гетерогенному суспільстві, толерантність має бути проактивною – спрямовувати її носіїв на ініціювання пошуку у взаємодіях з Іншими тих загальних для всіх учасників суспільного життя екзистенціалів, які здатні зближувати, сприяти порозумінню. Це потребує вольовим зусиллям трансформувати значимі розходження в позиціях у суб'єктивно другорядні, у такі, що не заважають домовленостям, компромісам, спільним діям.

Будь-яка університетська спільнота, як правило, являє собою сукупність представників різних соціальних груп, де дух молоді енергії зустрічається з досвідом, а життєві ідеали та плани – з реаліями буття. Боротьба наукових шкіл, жваві дискусії та гарячі спори в студентському середовищі з давніх-давен були притаманні університетській спільноті, корпоративна культура якої органічно передбачає необхідність толерантності як основи його соціальної, професійної, моральної та духовної цілісності, як підґрунтя зорієнтованості наукової, навчально-виховної, суспільно-корисної активності всіх його суб'єктів на людину та її гідність, на гуманістичні ідеали.

Останнім часом в низці міжнародних нормативних актів цінності толерантності знайшли своє втілення. У Рекомендації ЮНЕСКО про статус науково-дослідницьких працівників (1974 р.) наголошено на важливості інтелектуальної свободи для науковців, права розвивати і захищати наукову істину у тому вигляді, як вони її розуміють у руслі гуманних цілей досліджень, на врахуванні позицій окремих членів наукового колективу при прийнятті рішень [1].

У Декларації про науку і використання наукових знань (1999 р.) наголошується, що всі культури можуть робити свій внесок в наукові знання, а

власне наукова діяльність має ґрунтуватися на повазі і збереженні життя у всьому його розмаїтті. Декларація закликає усувати дискримінаційні бар'єри для залучення до вищої освіти і наукової діяльності і нагадує, що суттю наукового мислення є здатність вивчати проблеми з різних точок зору [2].

У Хартії основних прав Європейського Союзу (2000 р.), окрім повного переліку свобод і прав людини, також уперше зафіксовано положення про свободу викладання у закладах вищої освіти, про захист відомостей приватного характеру, про повагу до різноманіття культур і традицій, про охорону інтелектуальної власності, про соціальну реабілітацію інвалідів [3].

Європейська Хартія дослідників (2005 р.) вказала на необхідність дотримання принципів прозорості і публічності в науковому середовищі, розвиток всіх форм академічної мобільності, важливість поєднувати свободу творчості із запобіганням будь-якого роду плагіату, дотримання регулярного зворотного зв'язку у відносинах між аспірантами і керівниками та етичних принципів під час дискусій [4].

У «Доповіді ЮНЕСКО по науці: на шляху до 2030 р.» наголошується на нових зростаючих можливостях Інтернету для наукових комунікацій і розвитку доступу до онлайн-навчальних курсів [5].

Зазначимо, що всі щойно наведені норми, принципи та вимоги виступають корелятами толерантності, спрямовані на реалізацію її цінностей й одночасно утворюють невід'ємні складники каркасу корпоративної культури сучасного університету. Тому цілком очікувано вони набули свого впровадження у Кодексі корпоративної культури, Положенні про організацію освітнього процесу, в освітніх програмах, Порядку супроводу (надання допомоги) особам з обмеженими фізичними можливостями, громадянам похилого віку, іншим маломобільним групам населення під час перебування на території Миколаївського національного аграрного університету, Положенні про вирішення конфліктних ситуацій у Миколаївському національному аграрному університеті, Положенні про апеляційні комісії, Положенні про організацію інклюзивного навчання у Миколаївському національному

аграрному університеті та інших нормативних документах. Їх фіксація орієнтує всіх науково-педагогічних працівників і студентів університету дотримуватись загальноприйнятих етичних стандартів у відносинах одним з одним, вимог академічної доброчесності, формує відчуття причетності до єдиної родини з небайдужим ставленням до проблем і моральним обов'язком допомоги у разі потреби. Толерантність сприяє зацікавленості у творчому зростанні і фаховій самореалізації кожного.

Оволодіння культурою толерантності стає життєвою необхідністю з огляду на академічну мобільність і закордонні практики та стажування, проведення спільних наукових та інших заходів з іноземними партнерами. Толерантність як риса корпоративної культури орієнтує всіх учасників художньо-мистецьких, спортивних, екскурсійно-туристичних, волонтерських та інших заходів виявляти чемність, доброзичливість вихованість, збагачує їхній досвід різноманітних соціальних контактів. Вказані вияви корпоративної культури не можуть не бути привабливими характеристиками університету в очах стейкхолдерів та абітурієнтів.

Отже, у підсумку доходимо висновку про те, що підготовка в стінах університету сучасного типу фахівців передбачає формування такої корпоративної культури, яка була б здатна адекватно відбивати сьогоденні реалії і своєчасно реагувати на чинники зростаючого впливу глобалізації на всі сфери життя суспільства, яка б орієнтувала учасників освітнього процесу на всебічний розвиток комунікативних якостей і вміння працювати в команді, на дотримання етичних норм, мінімізацію конфліктних ситуацій, досягнення позитивних соціоконструктивних цілей. Передумовою цього є толерантність.

Література:

1. Рекомендация о статусе научно-исследовательских работников // Акты Генеральной конференции ЮНЕСКО. Восемнадцатая сессия Париж, 17 октября – 23 ноября 1974 г. Том 1. Резолюции. – ЮНЕСКО, 1975 // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001140/114040rb.pdf#page=180>.

2. Декларация о науке и использовании научных знаний [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.unesco.org/science/wcs/declaration_r.pdf.

3. Хартия основных прав Европейского Союза [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text.
4. Європейська хартія дослідників [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://h2020.com.ua/wp-content/uploads/2015/11/Book.pdf>.
5. Доклад ЮНЕСКО по науке: на пути к 2030 году [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://web.nioch.nsc.ru/library/doc-1/235407r.pdf>.

Annotation. The phenomenon of tolerance is analyzed as the principle of the modern corporate culture of university community. International normative acts, which regulate the process of education and science in university are described.

Key words: tolerance, university, corporate culture, educational process.

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ ХЕДЖУВАННЯ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

О. М. ШУТЯК,
здобувач вищої освіти факультету менеджмент, група МЕН 6/1,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Анотація. В роботі розглянуто поняття та особливості валютного ризику. Досліджено інструменти управління валютними ризиками. Визначено переваги та недоліки фінансових інструментів хеджування валютних ризиків за останні роки. Досліджено та виділено найбільш відомі інструменти хеджування від зміни валютного курсу, а саме своп, форвард, ф'ючерс. Здійснено визначення хеджування як одного з важливих методів запобігання і мінімізації валютних ризиків.

Ключові слова: валютні ризики, хеджування, зовнішньоекономічна діяльність, деривативи.

У зв'язку з виходом на зовнішні ринки вітчизняних підприємств, кожен з них проводить розрахунки в іноземній валюті. Учасники зовнішньоекономічних відносин намагаються контролювати коливання валютного курсу, тому що від цього залежить їхній фінансовий результат. Тому важливим завданням діяльності підприємств є прогнозування та розрахунок валютних ризиків. Важливо, щоб менеджер розумів загрозу виникнення валютного ризику та вчасно здійснював хеджування для запобігання та мінімізації валютних ризиків. Ось тому для суб'єкта економічної діяльності важливе ефективне управління валютними ризиками та мінімізація втрат від коливань валютного курсу .